

MIQUEL GONZÁLEZ

Barcelona esgotarà el sòl urbanitzable en deu anys

► Entre el 2015 i el 2021 la regió de Barcelona podria esgotar el seu sòl urbanitzable. Aquesta és una de les conclusions de l'informe *Habitatge, cohesió social i sostenibilitat*, editat per l'Observatori del Risc de l'Institut d'Estudis de la Seguretat, que arriba enguany a la seva cinquena edició.

La dada arriba en un moment en què la construcció i l'habitatge s'han convertit en un dels principals debats al nostre país. *Habitatge, cohesió social i sostenibilitat* no se centren únicament en una visió econòmica sinó en la complexa relació existent entre el model d'habitatge i l'increment del risc a les nostres societats urbanes. És una relació que inclou el factor preu, però que hi incorpora també altres elements en joc com són: la seguretat en l'edificació, la segregació social a partir de la dificultat d'accedir a l'habitatge, i el desenvolupament d'un urbanisme insostenible. Aquesta combinació d'elements ha generat en els darrers anys unes dinàmiques que han fet de l'espai urbà un àmbit menys segur.

Crisi de la seguretat

Precisament, la primera part de l'informe —*La ciutat, hàbitat de la (in)seguretat*— de la qual és responsable Jaume Curbet, està dedicada a la crisi de la seguretat en les àrees urbanes. L'autor assenyala la paradoxa que la ciutat, formada històricament com a espai de preservació de la seguretat, hagi acabat sent avui l'escenari preferent de la violència. Una violència que es manifesta a escala local però que sovint s'origina a escala global, ja que va lligada a xarxes de delinqüència internacional.

Alguns dels efectes d'aquesta crisi es posen de manifest en el sorgiment de sectors urbans segregats de la resta de l'espai públic a través d'una privatització. Són la prova d'una pèrdua de confiança creixent en la capacitat de les autoritats per garantir l'ordre, que té com a conseqüència la contractació de seguretat privada —a Espanya aquest sector dona feina a gairebé 90.000 persones—. En aquest context, l'autor constata l'existència d'una certa desorientació, per part del conjunt social, a l'hora d'enfocar el problema. Les

solucions oscil·len entre els mètodes ja coneguts com el “populisme punitiu” i la recerca de noves formes de governança de la seguretat. L'Estat se situa en el centre de les reclamacions i els seus representants es debaten entre la deriva autoritària o una aposta per la seguretat per la via democràtica que inclogui la justícia social.

Factors de risc

La segona part de l'informe porta com a títol *L'àgora del risc* i estudia en detall, al llarg de cinc capítols, els factors que en diferent mesura incideixen en la situació descrita en la primera part d'una manera general. Els autors Joan Briz, Lucila Calleja, Natividad Casado, Francesc Labastida, Oriol Poch i Jaume Ratera inicien l'anàlisi tractant el tema *Qualitat i seguretat en l'edificació*. Sobre aquest punt hi ha motius d'optimisme perquè les normatives han passat de la prescripció d'uns paràmetres que cal complir a uns requisits mínims que cal garantir. Cada cop més es demana a tots els agents implicats en els processos

constructius el màxim interès i atenció.

Cal matisar, però, aquest optimisme. Si bé una construcció segura és un bon punt de partida amb referència al risc, altres variables de tipus socioeconòmic acaben perfilant la situació final. I aquestes variables, com s'explica en els següents capítols de l'informe, no van en la bona direcció. Així, Juli Ponce subratlla en *Els nostres barris: noves migracions, nous riscos de sorgiment de guetos urbans?* l'explosiva combinació que es produeix entre el preu de l'habitatge i la manca d'oferta de lloguer, d'una banda, i la demanda alimentada per la immigració creixent, de l'altra. El resultat és, de moment, la segregació de la població en funció de la renda, una tendència que, si perdura en el temps, pot posar en perill la cohesió social i la mateixa convivència. Tots tenim al pensament, en aquest sentit, els esdeveniments recents de França.

Ismael Blanco, Oscar Rebollo i Joan Subirats són els autors dels capítols següents: *Risc, ciutat i comunitat. L'experiència dels plans comunitaris i les seves perspectives de futur*. En ell aposten clarament pel que anomenen «processos de desenvolupament comunitari». Bàsicament es tracta d'oposar a l'individualisme imperant, tot un seguit d'iniciatives que impliquin la societat civil, és a dir, associacions,

col·lectius professionals, entitats. La construcció pot encaixar en aquest esquema proposat tot aprofitant, per exemple, la generació de nou habitatge per crear al mateix temps equipaments complementaris —escoles, centres culturals—.

Polítiques, ús del sòl i sostenibilitat

En el capítol següent Montserrat Pareja tracta de *L'evolució dels preus de l'habitatge i l'augment del risc d'exclusió social*. L'autora se centra en els sectors més perjudicats per aquest fet que són els immigrants i els joves i recull el fenomen de l'emancipació tardana d'aquest darrer grup social. Per disminuir el risc d'exclusió proposa adreçar les polítiques a una millora en l'accés a l'habitatge per a col·lectius específics, com els assenyalats, i demana intervenir simultàniament en un doble nivell: els barris i els habitatges a fi d'evitar el deteriorament de les condicions de vida de la llar i de l'entorn immediat.

Per la seva banda, Agustí Jover aborda el tema del model territorial a *Sostenibilitat i eficiència del sòl d'ús residencial*. Constata d'entrada l'augment de sòl urbanitzable a Catalunya en els darrers 30 anys. Una tendència que —apuntaria— podria tenir la seva fi entre el 2015 i el 2021, per al qual preveu l'esgotament del sòl urbanitzable. El creixement de la construcció en general i, més específicament, del model de

la casa en filera o aïllada, són els agents que han contribuït a un model territorial expansiu que s'ha revelat com a clarament insostenible, en fomentar el consum d'aigua i una mobilitat que acaba donant prioritat al transport privat.

Una invitació a reflexionar

Habitatge, cohesió social i sostenibilitat acaba, com en altres edicions, amb un resum dels principals senyals de risc detectats en els àmbits viari, laboral, ambiental, social i de salut. L'informe segueix consolidant-se com una obra de referència en l'àmbit de la seguretat, concebuda en sentit ampli, que sap enviar, malgrat la complexitat dels temes abordats, un missatge ben clar al lector. Enguany el missatge es resumiria en el fet que construïm millor, però no sabem ajustar l'oferta del mercat a les necessitats dels nous i variats tipus de demanda, cosa que comporta disfuncions socials. Les ambientals són ja molt evidents amb una ocupació territorial expansiva que està arribant als seus límits.

Es demostra un cop més la interrelació entre les qüestions socials i les ambientals en aquest cas a través de l'habitatge com a nexa. *Habitatge, cohesió social i sostenibilitat* és una invitació a la reflexió per a tots plegats i, molt en especial, per als gestors dels afers públics que tenen un gran repte entre mans. ¶